

Prelekcja dr. inż. Piotra Chrzęstowskiego

Wokół archipelagu Svalbard

Zatoka Trygghamna, panorama Ziemi Oscara II, fot. P. Chrzęstowski

Doktor Piotr Chrzęstowski – uczestnik licznych wypraw, w tym podbiegunowych – pierwszy z omawianych rejsów odbył w 2015 roku. Obejmował on południową i zachodnią część archipelagu Svalbard. Drugi rejs – na północną część archipelagu – miał miejsce na przełomie sierpnia i września 2023 roku, a biorący w nim udział podróżnicy mogą pochwalić się pokonaniem 80. równoleżnika. Obydwa rejsy rozpoczynały się i kończyły w Longyearbyen – stolicy archipelagu, liczącej około 2 tys. mieszkańców pochodzących z ponad 50 krajów. Longyearbyen leży na Spitsbergenie – największej wyspie Svalbardu. Miejscowość ta z osady górniczej przekształciła się w miasto turystyczne oraz ośrodek naukowy z tak zwanym Centrum Uniwersyteckim, lotniskiem, hotelami, restauracjami, muzeami, galeriami sztuki oraz licznymi festiwalami takimi jak Polarjazz Festival, Dark Season Blues Festival czy nawet Oktoberfest. W trakcie podróży uczestnicy rejsów zwiedzili także inne osady na Svalbardzie, między innymi Ny-Ålesund (pierwotnie osada górnicza, obecnie ośrodek badawczy i turystyczny, którego liczba mieszkańców waha się od 40 do 150, w zależności od liczby przebywających tam w danym momencie naukowców), Horsund (stacja badawcza Polskiej Akademii Nauk, uruchomiona w 1957 roku), Barentsburg (rosyjska osada górnicza, mieszka tam około 450 osób, obecnie nie jest odwiedzana

Svalbard to grupa wysp na Oceanie Arktycznym, położona około 1000 km od Bieguna Północnego, znajdująca się pod zwierzchnictwem Norwegii. Właśnie tam, 13 marca 2024 roku, dr inż. Piotr Chrzęstowski – wykładowca Wydziału EAIIIB AGH, żeglarz i fotograf – zabrał w podróż osoby przybyłe na kolejną prelekcję z cyklu „Biblioteka Główna AGH zaprasza...”.

przez zorganizowane grupy), Pyramiden (kiedyś radziecka osada górnicza, dzisiaj miasto-widmo zamieszkiwane przez około 10 osób). Rejsy swoim zakresem obejmowały okolice o nazwach, których samo brzmienie wzbudza zainteresowanie. Były to na przykład: zatoka Palanderbukta, Trygghamna, Ymerbukta, Gullybukta, fiordy Wahlenbergfjorden, Smeerenburgfjorden, Magdalenefjorden, Kongsfjorden, Mijenfjorden, lodowce Austfonna, Gullybreen, Harriet a także Nurzykowy Klif. Niektóre miejsca to ścisłe rezerваты, do których nie można się zbliżyć. Oprócz relacji z przebiegu wypraw, zilustrowanych dodatkowo za pomocą przykuwających wzrok fotografii i nagrań arktycznego krajobrazu, Piotr Chrzęstowski podzielił się wiedzą na temat historii, przyrody, geografii i ciekawostek dotyczących Svalbardu:

- wyspy zostały odkryte w 1596 roku przez holenderskiego podróżnika Willema Barentsa,
- obecnie 42 państwa mają prawo do eksploatacji zasobów naturalnych

Magdalena Wadowiec
Biblioteka Główna AGH

Bibliografia

1. Białe. Zimna wyspa Spitsbergen
<https://lubimyczytac.pl/ksiazka/225348/biale-zimna-wyspa-spitsbergen> [2024-03-20]
2. Men of Sea
<https://menofsea.com/> [2024-03-20]
3. Polskie stacje polarne
<https://kbp.pan.pl/pl/polskie-stacje-polarne> [2024-04-04]
4. Visit Svalbard
<https://en.visitsvalbard.com/> [2024-03-20]

Jacht Azimuth na tle lodowca w Smeerenburgfjorden

i prowadzenia badań naukowych na terenie Svalbardu, dzięki ustanowionemu w 1920 roku Traktatowi Spitsbergeńskiemu,

- cały ląd Svalbardu pokrywa wieczna zmarzlina i na zmianę panuje tam dzień polarny lub noc polarna,
- w pobliżu Longyearbyen został zbudowany Globalny Bank Nasion – międzynarodowy magazyn, w którym przechowywane są próbki nasion roślin uprawnych z całego świata, także z Polski,
- Polska ma 5 stacji badawczych na Spitsbergenie, przykładowo wspomniany już Hornsund,
- na Svalbardzie żyją między innymi foki, białuchy, morsy, gęsi, mewy, wydryki, niedźwiedzie polarne oraz niezwykła odmiana renifera – renifer svalbardzki, a wśród roślinności przeważają mchy i porosty,
- wychodząc poza osadę trzeba mieć ze sobą broń palną, w celu ewentualnej obrony

przed mogącym pojawić się w okolicy niedźwiedziem,

- na Svalbardzie znajdują się historyczne miejsca pochówku górników i wielorybników, ale nie ma nowych cmentarzy – istnieje zagrożenie, że w wiecznej zmarzlinie mogą przechować się na przykład wirusy.

Jak zwykle podczas swoich prelekcji, Piotr Chrząstowski odpowiedział na liczne pytania zadawane w trakcie i po prezentacji. Polecił także książkę pt. „Białe. Zimna wyspa Spitsbergen” autorstwa Ilony Wiśniewskiej, która jako mieszkanka Spitsbergenu opisuje obecne i dawne dzieje tej części Svalbardu, między innymi ciekawą historię tak zwanego Szwedzkiego Domu.

Na zakończenie wyjawil kolejne podróżnicze cele: Oceanię i Karaiby, dlatego z pewnością możemy spodziewać się następných interesujących relacji.

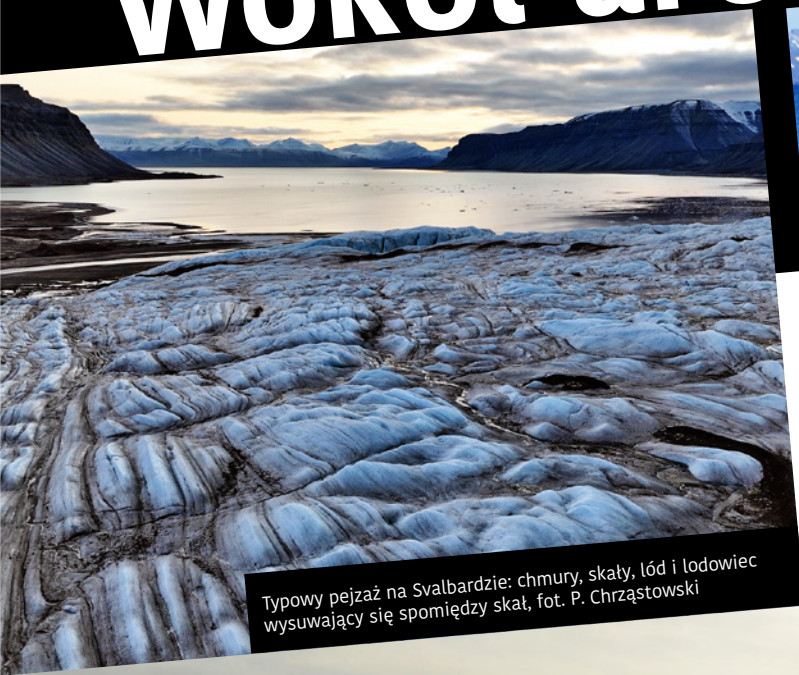

fol. P. Chrząstowski

Zatoka Gullybukta w Magdalenefjorden, fot. P. Chrzęstowski

Wokół archipelagu

Typowy pejzaż na Svalbardzie: chmury, skały, lód i lodowiec wysuwający się spomiędzy skał, fot. P. Chrzęstowski

Kolonia morsów, fot. P. Chrzęstowski

Svalbard

Fiord Kongsfjorden, fot. P. Chrzęstowski